

Nr 170.

Av herr **Velander m. fl.**, om åtgärder till förhindrande av samhällsfarliga arbetsinställelser.

Enligt vad som i årets remissdebatt från regeringsbanken upplystes, hållas f. n. de olika frågor, som röra en laglig reglering av vissa förhållanden på arbetsmarknaden, vilande i avvaktan på resultatet av de överläggningar, som pågå mellan svenska arbetsgivareföreningen och landsorganisationen i Sverige rörande vissa arbetsfredsspörsmål m. m. I vår motion till årets riksdag angående lagstiftning om ekonomiska stridsåtgärder ha vi ansett oss böra framställa bestämda invändningar mot detta tillvägagångssätt. När det gäller striderna på arbetsmarknaden har *samhället* ett betydande intresse att bevaka, alldeles oberoende av de överenskommelser, som arbetsgivareföreningen och landsorganisationen kunna träffa för att reglera sina inbördes angelägenheter.

I särskilt hög grad äger denna synpunkt giltighet på ett avsnitt av arbetsfredsområdet, nämligen i avseende på de s. k. samhällsfarliga arbetskonflikterna. Här är jämväl att märka att arbetsgivaresidan i sådana konflikter ofta representeras av hel- eller halvoffentliga institutioner, vilka icke tillhöra arbetsgivareföreningen och som därför icke heller kunna beröras av de ovan nämnda förhandlingarna mellan de två enskilda huvudorganisationerna på arbetsmarknaden. Detta gäller naturligen i första hand konflikter, i vilka stat eller kommun är part och som av skäl, vilka vi närmare utvecklade i vår motion rörande åtgärder till främjande av arbetsfreden vid fjolårets riksdag (F. K. 269, A. K. 584), intaga en särställning på förevarande område. Men det torde även ha sin tillämplighet exempelvis i fråga om åtskilliga bolag och föreningar för belysning, kraft, distribution av gas m. m. I detta sammanhang bör jämväl erinras om, att de enskilda järnvägarna stå utanför svenska arbetsgivareföreningen.

Giltiga skäl synas därför föreligga för en omedelbar prövning från statsmakternas sida av vilka åtgärder, som lämpligen kunna vidtagas till förebyggande av de samhällsfarliga konflikterna, helst som detta spørsmål redan tidigare vid skilda tillfällen blivit föremål för utredning. Under 1920-talet har det samma sålunda icke mindre än fyra gånger blivit överlämnat till utredning, ehuru märkligt nog ännu intet som helst förslag till lagstiftning åstadkommits. Invändas kan möjligen, att vårt land f. n. är förskonat från samhällsfarliga arbetsinställelser och att frågan om deras reglering därför icke skulle hava någon omedelbar aktualitet. Detta sammanhänger emellertid uppenbarligen med den f. n. rådande gynnsamma ekonomiska konjunkturen. Just vid en sådan tidpunkt synes dock föreliggande fråga kunna ägnas en mera lidelsefri prövning än eljest. När ev. en ny ekonomisk krisperiod brutit in, torde svårigheterna för en lösning av densamma bliva vida större. En regle-

ring av de samhällsfarliga arbetskonflikterna skulle m. a. o. i nuvarande läge utgöra *en välbetänkt beredskapsåtgärd för framtiden*.

Spörsmålet om på vilket sätt samhällsfarliga konflikter rent lagtekniskt sett böra förhindras tarvar i första hand utredning av hur olika åtgärder i detta avseende skulle komma att verka. Som exempel på åtgärder till förhindrande av samhällsfarliga arbetsinställelser nämnas i 1935 års betänkande ang. folkförsörjning och arbetsfred följande anordningar: beredande av tjänstemannaställning åt de anställda, utfärdande av enhetliga lönereglementen med lagstadgat förbud mot stridsåtgärder, överenskommelser om särskilda förhandlingsordningar av kollektivavtals natur, vilka förhandlingsordningar skulle ha längre giltighetstid än avtalen om själva arbetsvillkoren och innehålla förbud mot stridsåtgärder under hela sin giltighetstid eller slutligen ingripanden i enlighet med en beredskapslagstiftning. I den offentliga diskussionen har även obligatorisk skiljedom nämnts i detta sammanhang. För övrigt är att märka, såsom ock i betänkandet antydes, att de verksamhetsområden, varom här är fråga, äro sinsemellan så olikartade, att en åtgärd, som passar för ett verksamhetsområde, icke nödvändigt passar för ett annat.

Med åberopande av vad sålunda anförts tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla om utredning rörande de åtgärder, som kunna vidtagas i syfte att förhindra samhällsfarliga arbetsinställelser samt om framläggande av de förslag, vartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 24 januari 1937.

Gustaf Velandér.

Fritiof Domö.

Th. Borell.

J. B. Johansson.

M. Svensson.

Nils Gabrielsson.

Gustaf Tamm.